

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku J.B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 17 maja 2018 r. oddalił apelację wnioskodawcy J.B. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 1 lutego 2017 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w P. z dnia 9 stycznia 2015 r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny w motywach orzeczenia podniósł, że Sąd pierwszej instancji przeprowadził prawidłowo postępowanie dowodowe, właściwie ocenił wiarygodność i moc dowodów i wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał. W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że dowody z opinii biegłych lekarzy sądowych otolaryngologa, internisty, psychiatry, psychologa, neurologa, lekarza medycyny pracy, a także wspólnej opinii biegłych lekarzy sądowych laryngologa, neurologa, psychiatry i psychologa nie dały podstawy do przyjęcia, iż

wnioskodawca jest osobą niezdolną do pracy. Z opinii wszystkich biegłych wynika bowiem, że po wypadku przy pracy nie może on pracować na wysokości i w hałasie, ale może wykonywać pracę przy naprawie sprzętu na poziomie „0”, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami elektryka sieciowego, którą ostatnio wykonywał.

Wnioskodawca w całości zaskarżył skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i uchylenia poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w całości, zniesienia postępowania w obu instancjach, rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, a także dopuszczenia dowodu z zaświadczenia lekarskiego z dnia 8 maja 2018 r., sporządzonego przez lekarza S.C., na okoliczność ustalenia obecnej sytuacji zdrowotnej skarżącego.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, które mogło mieć i miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 12, art. 13 ust. 1 oraz art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna), przez ich błędną wykładnię i pominięcie, że przy ocenie pojęcia niezdolności do pracy należy brać pod uwagę zarówno kryteria biologiczne, jak i ekonomiczne, a nadto przez pominięcie stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności, możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej oraz celowości przekwalifikowania zawodowego, jak i możliwości psychofizyczne skarżącego; 2) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. w związku art. 278 § 1 k.p.c., przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji i ograniczenie uzasadnienia niemal wyłącznie do stwierdzenia, że Sąd Apelacyjny w całości zgadza się z twierdzeniami Sądu pierwszej instancji, co w zasadzie uniemożliwia polemikę z zaskarżonym orzeczeniem, a nadto pominięcie twierdzeń apelacji, iż opinie biegłych były ze sobą sprzeczne i niewyjaśnienia tych sprzeczności oraz przez sporządzenie uzasadnień Sądów obu instancji, które nie wskazywały w swej treści logicznego procesu, który doprowadził obie instancje do oddalenia odwołania, pomijano wiele okoliczności ujawnionych w sprawie, bez ustalenia w sposób należyty faktów i dowodów; 3) art. 217 k.p.c., przez nierozpoznanie wniosku dowodowego apelacji w przedmiocie dopuszczenia

dowodu z zaświadczenia lekarskiego z Poradni Laryngologicznej z dnia 28 lutego 2017 r., podczas gdy wniosek ten był istotny dla rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na sprzeczność w wydawanych w sprawie opiniach.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na poniższe okoliczności:

1) „uzasadnienie wyroku Sądu drugiej Instancji jest lakoniczne, hasłowe i w zasadzie nie odnosi się do merytorycznie postawionych zarzutów przedstawionych w apelacji”, ograniczając się „do podtrzymania wszelkich twierdzeń podnoszonych przez Sąd pierwszej Instancji, jednocześnie w żaden sposób Sąd drugiej instancji tego nie wyjaśnił i nie ustosunkował się do podniesionych w apelacji zarzutów”, w szczególności wskazywanej sprzeczności w opinii biegłego Z.R. w przedmiocie ustalenia czy u skarżącego nastąpiła poprawa zdrowia psychicznego;

2) pomimo złożonego w apelacji wniosku dowodowego w postaci zaświadczenia lekarskiego od lekarza laryngologa Sąd drugiej instancji pozostawił ten wniosek bez rozpoznania i nie ustosunkował się do niego w treści uzasadnienia wyroku, co wydaje się rażącym naruszeniem przepisów;

3) „nie uwzględniono całokształtu okoliczności ujawnionych w toku postępowania, błędnie przeprowadzono ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i ustalono na jego podstawie, że skarżący nie jest niezdolny do pracy, podczas gdy prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie pozwala na takie rozstrzygnięcie, gdyż dowody w postaci opinii biegłych zostały ocenione fragmentarycznie i wybiórczo i tylko w zakresie, w jakim zdaniem Sądu pierwszej i drugiej instancji przemawiają za uznaniem skarżącego za zdolnego do pracy, bez wszechstronnej analizy w kontekście innych dowodów, z pominięciem faktu, że wydawane w sprawie są bardzo lakoniczne (ograniczają się niemal do wniosków biegłych)”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Instytucja skargi kasacyjnej ma charakter nadzwyczajnego środka zaskarżenia, czego wyrazem jest między innymi istotne ograniczenie dostępności tegoż środka pod względem dopuszczalnych jego podstaw. Pomimo pozostawienia

w art. 398³ § 1 k.p.c. możliwości zaskarżenia orzeczenia z powodu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz z powodu naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, zakres tych zarzutów w odniesieniu do wszystkich podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi został ograniczony. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oznacza to jednoznaczne określenie funkcji Sądu Najwyższego, który jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., III UK 6/08, LEX nr 469183). Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistego uzasadnienia skargi.

Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., już tylko

z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juredycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25

lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej w żadnym zakresie wymienionych wyżej warunków nie spełnia, a jego uzasadnienie w przeważającej części sprowadza się do alternatywnej oceny materiału dowodowego. W rzeczywistości jest to niedopuszczalna dyskusja z poczynionymi już i wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz przeprowadzana własna ocena sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2014 r., II UK 158/14, LEX nr 1768887 i powołane tam orzeczenia).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.